

Møtedato: 15. juni 2016
Arkivnr.:

Saksbeh/tlf:
Tor-Arne Haug, 908 47 910

Sted/Dato:
Bodø, 3.6.2016

Styresak 75-2016   Veileder for arbeidet med utviklingsplaner

Formål/sammendrag

Det vises til foretaksmøte i Helse Nord RHF, den 12. januar 2016 hvor de regionale helseforetakene blant annet fikk følgende oppdrag:

- Oppdatere overordnede planer for regionen etter at Nasjonal helse- og sykehusplan er behandlet i Stortinget.
- Utarbeide felles veileder for arbeidet med utviklingsplaner.

Dette ble omtalt med følgende tekst (i kursiv) i protokollen:

Om å oppdatere overordnede planer.

Det vil være behov for en samlet plan for utvikling av spesialisthelsetjenestetilbudet i hvert av de regionale helseforetakene. En slik regional utviklingsplan må fange opp samlet demografisk utvikling, sykdomsutvikling, fordeling av oppgaver mellom helseforetakene og samlet kapasitetsbehov. Foretaksmøtet la til grunn at de regionale helseforetakene oppdaterer overordnede planer for regionen etter at Nasjonal helse- og sykehusplan er behandlet i Stortinget. Regjeringen legger opp til å legge fram en nasjonal helse- og sykehusplan hvert fjerde år. Foretaksmøtet ba om at de regionale helseforetakene tilpasser planprosessene tilsvarende og har like tidshorisonter for sitt planarbeid.

Adm. direktør tilrår at Helse Nord RHF samordner utviklingsplanene for de enkelte HF-ene, og at oppdatering av utviklingsplanene skal gjennomføres hvert fjerde år.

Utviklingsplanene skal ta utgangspunkt i *Meld. St. 11 (2015–2016) Nasjonal helse- og sykehusplan (2016–2019)* og legge opp planer som samsvarer med denne og vedtakene i Stortinget som behandlet meldingen, den 17. mars 2016.

For Helse Nord vil det være naturlig å samordne de foretaksvis utviklingsplanene i tilknytning til rullering av plansaken som styret behandler hvert år i juni.

Hovedrevisjoner av planene må skje hvert fjerde år, slik at plansyklusen passer med oppdateringene som gjøres i Nasjonal helse- og sykehusplan.

Om å utarbeide felles veileder.

De regionale helseforetakene skal i fellesskap, og i regi av Sykehusbygg HF, utarbeide en veileder for utviklingsplanarbeidet innen 1. mai 2016. Helse- og omsorgsdepartementet vil delta som observatør i arbeidet. Hovedelementet i utviklingsplanen skal være virksomhetsdelen og skal beskrive status for helseforetakets aktivitet og virksomhet. Denne skal gi grunnlag for å beskrive endringer i virksomheten og tallfeste det framtidige aktivitetsnivået og kapasitetsbehovet. Virksomhetsdelen av utviklingsplanen skal vise

mulige endringer i oppgavefordeling og sykehusstruktur, aktivitet, kapasitetsbehov, organisering og driftsøkonomi, samt konsekvenser av endringer og alternative løsninger. Veilederen skal sikre forsvarlig utredning og gode lokale prosesser i utviklingsplanarbeidet. Vesentlige endringer skal ikke skje uten forsvarlig utredning av konsekvensene. Det vil også bli satt krav om at utviklingsplanene skal kvalitetssikres av eksterne fagmiljøer.

Det er nå utarbeidet en veileder for utviklingsplanarbeidet som skal godkjennes av styrene i de regionale helseforetakene. En foreløpig versjon av *Veileder for arbeidet med utviklingsplaner* er lagt ved denne saken. Dokumentet er midlertidig, inntil det er behandlet av alle styrene i de regionale helseforetakene.

I protokoll fra foretaksmøte i Helse Nord RHF, den 4. mai 2016 sto det følgende om utviklingsplaner:

Foretaksmøtet la til grunn at alle helseforetak skal utarbeide utviklingsplaner i tråd med utviklingsplanen. Arbeidet skal skje i tett dialog med kommunene og andre aktuelle aktører. Utviklingsplanene for de ulike helseforetak må ses samlet og sikre det totale helsetilbudet i regionen. Som ledd i arbeidet med utviklingsplaner skal helseforetakene utarbeide en kommunikasjonsplan. Som oppfølging av Stortingets vedtak ved behandlingen av Nasjonal helse- og sykehusplan presiserte foretaksmøtet følgende føringer for arbeidet med utviklingsplanene:

- *Konklusjonene i scenariene beskrevet i Nasjonal helse- og sykehusplan skal ikke være førende for lokale og regionale utviklingsprosesser.*
- *Sykehus som i dag har akuttkirurgisk tilbud, skal fortsatt ha dette når hensynet til pasienten gjør det nødvendig og kvalitet og pasientsikkerhet er ivaretatt.*
- *I forbindelse med helseforetakenes arbeid med utviklingsplaner skal de regionale helseforetakene gjennomgå basestrukturen for luftambulanser i Norge.*
- *Det skal startes en prosess med å flytte mer av den elektive kirurgien i foretakene til akutt sykehusene, der det ligger til rette for dette, for derigjennom å styrke den generelle kirurgiske kompetansen ved disse sykehusene.*
- *Arbeidet med avklaring av akutfunksjoner skal være gjennomført innen 1. april 2017.*

To av helseforetakene i Helse Nord (Finnmarkssykehuset HF og Helgelandssykehuset HF) har nylig ferdigstilt sine utviklingsplaner, mens Universitetssykehuset Nord-Norge HF er ferdig med den faglige delen og skal ferdigstille den bygningsmessige delen av planen i løpet av 2016. Sykehusapotek Nord HF og Nordlandssykehuset HF har ikke utviklingsplan. Det er heller ikke en helhetlig, overordnet utviklingsplan, samlet for Helse Nord RHF. Det utarbeides imidlertid hvert år en plansak som inneholder vesentlige punkter fra helseforetakenes utviklingsplaner og de strategier Helse Nord samlet har på ulike områder. Denne saken rulleres årlig.

Om utviklingsplaner

Alle helseforetakene skal ha utviklingsplaner. Utviklingsplanene må ses som del av de regionale helseforetakenes samlede planansvar. En utviklingsplan er en plan for hvordan et helseforetak vil utvikle sin virksomhet for å møte framtidig behov for helsetjenester. Den er en samlet plan som skal sørge for at underliggende planer støtter opp om et overordnet felles formål.

En utviklingsplan skal peke på ønsket utviklingsretning for sykehusene i helseforetaket og hvilke tiltak som er nødvendige for å møte framtidens utfordringer. Formålet er å skape pasientens helsetjeneste gjennom riktig kompetanse, nye arbeidsformer og riktige bygg og utstyr.

Utviklingsplanene i helseforetakene må således avspeile de regionale helseforetakenes samlede ansvar for spesialisthelsetjenester i regionen og understøtte sørge-for-ansvaret. Utviklingsplanen vil typisk ha en planhorisont på 10-15 år.

Økonomisk langtidsplan oppdateres hvert år - i Helse Nord i juni, og denne prosessen starter alltid med en vurdering av virksomheten som bør baseres på utviklingsplanen.

En nærmere beskrivelse er gitt i vedlagte veileder.

Om veilederen for utviklingsplan

I veilederen er det gjort rede for

- prinsipper som skal legges til grunn for arbeidet med planen
- risiko og mulighetsanalyser for områder med vesentlige endringer, for eksempel akuttområder
- planprosessen og kvalitetssikring
- bruken av utviklingsplanen som grunnlag for tidligfaseplanlegging av sykehusbygg
- veiledende innholdsfortegnelse for utviklingsplaner med tilhørende stikkord

Adm. direktør mener veilederen er enkel, og innholdsfortegnelsen gir god oversikt over arbeidet med utviklingsplaner.

Ut over dette vil det for hvert helseforetak være behov for deler av en utviklingsplan som viser særtrekk for dekning av sørge-for-ansvaret gjennom nasjonalt, regionalt og lokalt samarbeid.

Adm. direktør vil be alle helseforetakene om å utarbeide og/eller tilpasse eksisterende utviklingsplaner til innholdet i den nye veilederen med utgangspunkt i de delene av protokollen fra foretaksmøte 4. mai 2016 som omhandler utviklingsplanen.

Medbestemmelse

Veileder for arbeidet med utviklingsplaner vil bli drøftet med konserntillitsvalgte og konsernverneombud i Helse Nord RHF, den 14. juni 2016. Protokoll fra drøftingsmøtet legges frem ved møtestart.

Brukermedvirkning i Helse Nord RHF

Veileder for arbeidet med utviklingsplaner vil bli behandlet i det Regionale brukerutvalget i Helse Nord RHF, den 8. juni 2016, jf. RBU-sak 45-2016. Protokoll fra RBU-møtet ettersendes/legges frem ved møtestart.

Grunnleggende verdier

Et godt rammeverk for utviklingsplaner i helseforetakene legger til rette for et helhetlig planverk med bedre gjennomgående *kvalitet*, og gi styrene større *trygghet* for at de vesentlige sider ved langsiktig planlegging er godt ivaretatt.

Konklusjon

Adm. direktør inviterer med dette styret i Helse Nord RHF til formelt å beslutte å følge opp den delen av protokollen fra foretaksmøtet 4. mai 2016 som omhandler utviklingsplaner.

Styret anbefales å beslutte å ta i bruk den nye veilederen, og at utviklingsplaner fra helseforetakene samordnes i enda sterkere grad med plansaken som rulleres hvert år i juni og med oppdatering av Nasjonal helse- og sykehusplan.

Nye og oppdaterte planer skal ferdigstilles innen mai 2017. Videre anbefales det at plansaken fra og med plan for 2018-2021 som behandles i juni 2017, koordinerer utviklingsplanene fra de fem helseforetakene i vår region. Hovedrevisjon av utviklingsplanene vil deretter skje hvert fjerde år etter oppdatering av Nasjonal helse- og sykehusplan.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF godkjenner *Veileder for arbeidet med utviklingsplan*. Veilederen og de punktene i protokollen fra foretaksmøtet 4. mai 2016 som omhandler utviklingsplaner legges til grunn for arbeidet med utviklingsplaner i Helse Nord.
2. Styret ber adm. direktør følge opp at helseforetakene utarbeider utviklingsplan og/eller tilpasser eksisterende utviklingsplaner innen mai 2017 etter innholdsfortegnelsen i veilederen.
3. Styret ber adm. direktør videre om å samordne og innarbeide helseforetakenes utviklingsplaner i den årlige rulleringen av plansaken i juni, første gang i 2017, og sørge for at det gjøres en hovedrevisjon av utviklingsplanene hvert fjerde år i etterkant av oppdatert Nasjonal helse- og sykehusplan.

Bodø, den 3. juni 2016

Lars Vorland
Adm. direktør

Vedlegg: Veileder for arbeidet med utviklingsplaner (foreløpig utgave)
Foreløpig protokoll fra foretaksmøte i Helse Nord RHF 4. mai 2016

Vedleggene er lagt ut på Helse Nord RHF's nettside - se her:
[Styremøte i Helse Nord RHF 15. juni 2016](#)